

Areena

Maailman pohjoisimmat festivaalit

Suomelle kuuluu kunnia sekä maailman pohjoisimmasta sarjakuva-että elokuvafestivaalista. Toukokuun puolivälissä järjestetään Kemin kansainväliset sarjakuvapäivät. Sodankylän elokuvajuhlia vietetään kesäkuussa.

Raimo Eerola

Musiikki yhdistää pohjoisnorjalaiset



Varanginvuonon pohjoisrannalla uinuva Vesisaaren kaupunki herää jazzfestivaalin myötä eloontaan vuodessa. Festivaaliviihdon jälkeen kaupunki palautuu hiljaiseksi, ja elämä pohjoisilla leveysasteilla hidastuu talven vastaanottoon.

Varangerfestivalen idättää jazzia arktisilla leveysasteilla.

Jazzfestivaali

Matti Tieaho

VESISAARI, NORJA. Päähinekin lennähtää vahingossa päästä, kun maineikas norjalainen blueskitaristi **Vidar Bruun** luukuttaa kitaravahvistintaan nupit kaakossa Vesisaaren jazzfestivaalin päättökonsermissa. Pohjois-Norjan oma laulusankari **Geggen Mauno** ihaillee kitaratyöskentelyä muun yleisön joukossa.

Mauno on ravannut paikalle suoran man konsermissa päätytyä. T-paita on vielä hiekkatäytävä, kun Geggen Mauno vaikuttaa, että Varangerfestivalen on Finnmarkin läänin parhaiteen järjestetty musiikkifestivaali. Tällä järjestelyt ovat parasta A-luokkaa.

– On etuoikeus päästää esitymään tänne, Mauno sanoo.

AIVAN POHJOISIMMASSA Norjassa, Varangerin vuonon pohjoisrannalla sijaitseva Vesisaari nitisee liitoksistaan joka vuosi elokuvan puolivälissä, kun paikallinen jazzhdistyksen järjestämä festivaali kaksinkertaisesti kaupungin välikulussa.

Festivaalia ei voi enää nykymitoista suurentaa. Tulijoita olisi, mutta Varangerin alueen majoitus on rajallinen: Vesisaaren keskustassa on tällä hetkellä vain yksi kunnollinen hotelli, jossa on vain 50 huonetta. Kun esitynyt majoittetaan hotelliin, ei turisteille jää juuri tilaa. Perhemajoitukseen kehittäminen on sekin vielä lapsenkengissä.

Kesvikirkosta lauantaihin kestävä musiikkipahtuma tarjosi tänä vuonna 20 konserit, joihin osallistui arvoilta 6000 ihmistä. Parhaimmillaan kaupungissa oli samaan aikaan neljä eri konserit.

Festivaalin tuottaja **Hans Stafnes** toteaa, että tarjontaa ei voi näillä leveysasteilla enempää olla. Viime vuonna konseritteja oli peräti 32, mutta täksi vuodeksi tarjontaa pienennettiin.

– Jos konserteja on liikaa, alamme taitella itseämme vastaan. Yleisökin menee liiktarjonnasta sekaisin.

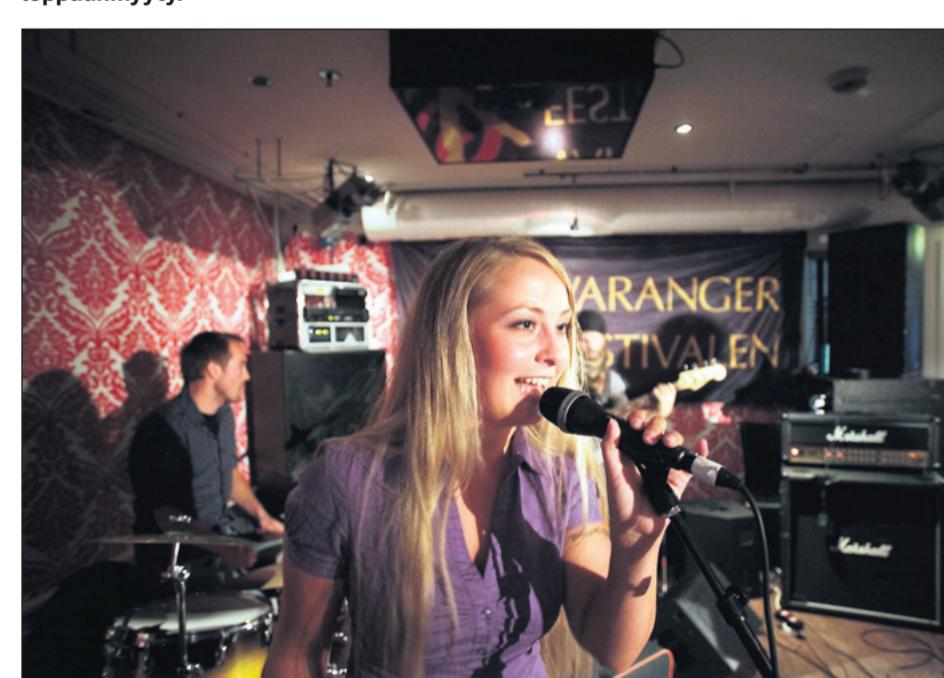
PERJANTAI-ILTANA Opticom-ravintolassa esitynnässä tromssalainen Solid Breeze -yhtye koki karvaasti, että kipailu yleisöstä on kova. Kun yhtye oli esitynyt puolityöhjälle salille, solisti **Gunnhild Huser** muistutti taikahuoneesta, että samaan aikaan piensä kaupungissa oli konsertti kolmessa muussakin paikassa.

– Olemme kuitenkin keikkaan tytyväisiä, ja tällä on ihana soittaa, sillä järjestelyt tällä pelaavat. Esitynyistä pidetään hyvä huolta.

Tuottaja **Hans Stafnes** korostaa, että Varangerfestivalen ohjelmatarjonta on tukkasti omissa käissä. Vuonna 1981 perustettu jazzklubi järjesti jazzfestivaalin ensimmäisen kerran jo vuonna 1982. Vuosi-



Yli neljännesvuosisadan vaikuttanut Delillos houkuttei Vesisaaren liikuntataloon 700 popmusiilkin ystävää: konsertti oli loppuunmyyty.



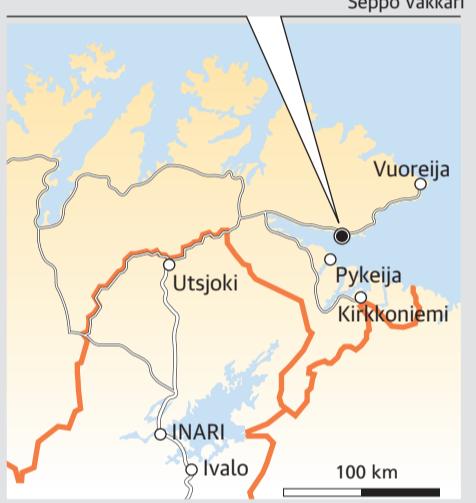
Gunnhild Huser on Norjan lupaavimpia nuoria jazzartisteja.



Kristin Asbjørnsen on Norjan maineikkaimpia jazzlaulajattaria.

Vesisaari (Vadsø)

- Finnmarkin läänin pääkaupunki.
- Noin 6000 asukasta.
- Pääelinkeino kalastus, poronhoito ja maanviljelys.
- Vesisaari oli merkittävä suomalaisiittoisen keskus 1800-luvulla.
- 1860-luvulla alueen enemmistö puhui vielä suomea.
- Nykyisin alueella on noin 8000 suomalaisiittoisen jälkeläistä.
- Suomen kieli on kadonnut katuvasta kuulumattoniin.
- Finnmarkin lääni on pinta-alaltaan Norjan suurin.
- Lääni on asukasluvultaan kuitenkin Norjan pienin, 73 000 asukasta.



Varangerfestivalen 10.–14.8.2011

- Maailman pohjoisimman jazzfestivaali.
- Järjestetty elokuvan puolivälissä vuodesta 1982 lähtien.
- Tänä vuonna 20 maksullista konserttia.
- Konsertit pidetään sisätiloissa.

- Vuosittain noin 6000 osallistujaa.
- Esiintyjät pääosin Norjasta.
- Saa tukea kunnalta ja valtialta.
- Järjestelyt ja sisällöllinen vastuu pakkisella jazzklubilla.



Vidar Busk & His True Believers loihti Varangerfestivalen päättökonsermissa bluesnuotteja.

Puoli vuotta venyi kymmeneksi vuodeksi

Matti Tieaho

HELSINKILÄINEN valokuvaaja **Sonja Siltala** oli tämän vuoden Varangerfestivalen virallinen taiteilija. Hänen suunnittelema festivaalijulisteen, T-paidan ja järjesti valokuvanäytteen julkien ajaksi. Hän oli 20 vuoteen ensimmäinen ulkomaislainen, joka on valittu festivaalien taiteilijaksi.

Siltala muutti Vesisaareen lokakuussa vuonna 2000. Tarkoituksesta oli hoitaa assistentin tehtäviä puolen vuoden ajan Finnmarkin maakunta-arkistossa. Pian hänen kuitenkin huomasi olevansa Finnmarkin lääninvalokuvaaja. Hän asuu nykyisin Venäjällä itäpuolella, 70 asukkaan kylässä.

Golnesin kylä on kveenikylä, eli sillä on vahvat juuret suomalaissiirtolaisissa, jotka muuttivat Pohjois-Norjaa 1700–1800-lu-

en saatossa festivaalin perusajatus on ollut kirkas: yleisölle esitellään maan parhaita esityjiä, joista pidetään vierailun aikana hyvä huolta.

Musiikkilinen painotus on jazzissa, mutta konsernit joukko löytyy nykyäikäisen tapaan myös kaupallisempaa musiikkia. Nämä kasvatetaan sekä lipputuloihin että yleisöihin.

LAUANTAINA PIDETTY kirkkokonserti osoittaa, että kasvatustehävyä on vuosikymmenten saatossa kantanut hedelmää.

zin lisäksi myös muuta, saamme sen avulla paikalle yleisöö, joka tutustuu samalla myös jazziin, Stafnes selittää.

– Jazz ei ole vaarallista, festivaalijohtaja **Kjell Magna Stålsæt** nauruttaa ja Stafnes painottaa festivaalin kasvatuksellisia ansioita.

LAUANTAINA PIDETTY kirkkokonserti osoittaa, että kasvatustehävyä on vuosikymmenten saatossa kantanut hedelmää.

– Täällä on sisukasta porukkaa. On pakko olla, kun taistellaan luonnon olojen kanssa, Siltala sanoo.

Talvelta aurinko ei näy kahteen kuukausiin. Siltala myöntää, että kaamos ottaa koville fyysisestikin.

– Se on hiljaista aikaa, ja loppuvaiheessa tuntuu, että happy loppuu kun valoa ei näy.

VESITALA ON kokoisekseen kaupungiksi kuitenkin yllättävin vireä. Kulttuuri on kaupunkilaisten keskuudessa kovassa kurssissa, ja tapahtumia riittää. Varanger-

festivaalien on kuitenkin omaa luokkaansa tapahtumien joukossa.

– Nythän tämä kaupunki natisee liitosistaan. Parhaiten tämän huomaan sunnuntaina, kun tapahtuma on ohi. Kaupunki tuntuu kuolleelta, ja silloin voi iskeä henkiin krapula.

Siltala kertoo, että Varangerfestivalen on alueella kesän päätöpiste. Lomakausi on päättynyt jo ennen juhlia, mutta kaupungista muuttaneet palaavat vielä kerran ennen syksyn alkua kotikaupunkiinsa juhlimaan.

Sonja Siltala on ensimmäinen ulkomaislainen, joka on nimetty Varangerfestivalen viralliseksi taiteilijaksi.

